

Bruksela, dnia 30.7.2024 r.
C(2024) 5294 final

ROZPORZĄDZENIE DELEGOWANE KOMISJI (UE) .../...

z dnia 30.7.2024 r.

uzupełniająca dyrektywę 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących uznania, że gazy ciepłarniane stały się trwale chemicznie związane w produkcji

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

UZASADNIENIE

1. KONTEKST AKTU DELEGOWANEGO

W rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 (Europejskie prawo o klimacie) określono cel redukcji emisji netto o co najmniej 55 % do 2030 r. w porównaniu z rokiem 1990. W związku z tym dyrektywa 2003/87/WE¹ została zmieniona dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/959² w celu zmiany unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji (EU ETS) i wdrożenia ambitnych celów określonych w Europejskim prawie o klimacie oraz w programie „Gotowi na 55”.

Motyw 16 dyrektywy (UE) 2023/959 stanowi, że *gazy cieplarniane, które nie są bezpośrednio uwalniane do atmosfery, należy uznać za emisje w ramach EU ETS, a uprawnienia z tytułu tych emisji należy umorzyć, chyba że są one składowane na składowisku zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/31/WE lub są trwale związane chemicznie z produktem, tak że nie przedostają się do atmosfery przy normalnym użytkowaniu ani przy jakiegokolwiek normalnej działalności mającej miejsce po zakończeniu cyklu życia produktu.* Do dyrektywy 2003/87/WE wprowadzono zatem nowy art. 12 ust. 3b w celu zniesienia obowiązku umarzania uprawnień w odniesieniu do emisji gazów cieplarnianych, które są trwale wychwytywane i wykorzystywane w produkcie, w procesie znanym również jako wychwytywanie i utylizacja dwutlenku węgla (CCU), w przypadku gdy emisje „uznaje się za wychwycone i wykorzystane w taki sposób, aby były związane chemicznie z produktem, tak że nie przedostają się do atmosfery przy normalnym użytkowaniu, wliczając w to wszelkie normalne czynności mające miejsce po końcu przydatności produktu do użycia”. W artykule tym uprawniono Komisję Europejską do przyjmowania aktów ustanawiających wymogi dotyczące uznania, że takie emisje gazów cieplarnianych z instalacji objętej ETS stały się trwale chemicznie związane w produkcie, a zatem operator ETS jest zwolniony z obowiązku umorzenia uprawnień. Jak sama nazwa „wychwytywanie i utylizacja dwutlenku węgla” sugeruje, technologie te są bardziej przydatne przy wychwytywaniu emisji CO₂, niż emisji innych gazów cieplarnianych, takich jak CH₄ czy N₂O. W związku z tym wymogi w niniejszym akcie sformułowano w odniesieniu do emisji CO₂ lub powstałego w ten sposób węgla, a nie ogólnie do gazów cieplarnianych.

2. KONSULTACJE PRZEPROWADZONE PRZED PRZYJĘCIEM AKTU

W listopadzie 2023 r. oraz w lutym i maju 2024 r. Komisja skonsultowała się z członkami grupy ekspertów Komisji ds. polityki przeciwdziałania zmianie klimatu („CCEG”) w sprawie proponowanego projektu rozporządzenia delegowanego. Dokumenty związane z posiedzeniami zostały jednocześnie przekazane Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, jak przewidziano we wspólnym porozumieniu w sprawie aktów delegowanych załączonym do Porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie lepszego stanowienia prawa. Uwagi wyrażone przez grupę ekspertów rozważono podczas przygotowywania projektu rozporządzenia delegowanego.

-

¹ Dyrektywa 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniająca dyrektywę Rady 96/61/WE (Dz.U. L 275 z 25.10.2003, s. 32.).

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/959 z dnia 10 maja 2023 r. zmieniająca dyrektywę 2003/87/WE ustanawiającą system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych w Unii oraz decyzję (UE) 2015/1814 w sprawie ustanowienia i funkcjonowania rezerwy stabilności rynkowej dla unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (Dz.U. L 130 z 16.5.2023, s. 134).

Projekt rozporządzenia delegowanego został opublikowany w portalu poświęconym lepszemu stanowiowi prawa i był tam dostępny przez czterotygodniowy okres na zgłaszanie uwag od dnia 18 czerwca do dnia 16 lipca 2024 r. W tym okresie otrzymano 93 odpowiedzi, z czego 43 od stowarzyszeń przedsiębiorców i 27 od przedsiębiorstw. Informacje zwrotne dotyczące tematu konsultacji zawierały podobne argumenty lub informacje do tych, które zostały już przedstawione podczas szeroko zakrojonych dyskusji w ramach grupy ekspertów ds. polityki przeciwdziałania zmianie klimatu. W związku z tym, z wyjątkiem pewnych wyjaśnień w tekście, Komisja utrzymała tekst rozporządzenia delegowanego.

Przetwarzanie w ramach EU ETS zastosowań CCU, które nie zapewniają trwałego składowania związanego dwutlenku węgla, zostanie ocenione w sprawozdaniu przewidzianym w art. 30 ust. 5 dyrektywy w sprawie ETS, które ma zostać przedłożone do lipca 2026 r.

3. ASPEKTY PRAWNE AKTU DELEGOWANEGO

Najważniejsze aspekty prawne rozporządzenia delegowanego są następujące:

- 1) uzupełnienie kryteriów zgodnie z art. 12 ust. 3b dyrektywy 2003/87/WE w celu ustalenia, czy gazy cieplarniane, w szczególności CO₂, stały się trwale chemicznie związane w produkcie, tak aby nie przedostawały się do atmosfery przy normalnym użytkowaniu i jakiegokolwiek normalnej czynności mającej miejsce po końcu przydatności produktu do użycia;
- 2) szczegółowe określenie wymogów niezbędnych do uznania produktów za spełniające wyżej wymienione kryteria;
- 3) sporządzenie wykazu produktów CCU w załączniku do niniejszego rozporządzenia, które uznaje się za spełniające wymogi określone w niniejszym rozporządzeniu, a które tym samym kwalifikują się do odstępstwa od obowiązku umorzenia uprawnień;
- 4) ustanowienie procedury przeglądu i aktualizacji wykazu produktów CCU zgodnych z wymogami w oparciu o postęp technologiczny, nowe dowody lub praktyczne doświadczenia z produktami CCU.

ROZPORZĄDZENIE DELEGOWANE KOMISJI (UE) .../...

z dnia 30.7.2024 r.

uzupełniająca dyrektywę 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących uznania, że gazy cieplarniane stały się trwale chemicznie związane w produkcji

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając dyrektywę 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiającą system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych w Unii oraz zmieniającą dyrektywę Rady 96/61/WE³, w szczególności jej art. 12 ust. 3b akapit drugi,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Dyrektywa 2003/87/WE została zmieniona dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/959⁴ w celu dostosowania jej do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119⁵ ustanawiającego cel redukcji emisji netto o co najmniej 55 % do 2030 r. w porównaniu z 1990 r.
- (2) Należy ustanowić kryteria i wymogi niezbędne do uznania gazów cieplarnianych za trwale chemicznie związane w produkcji.
- (3) Obecnie proces wychwytywania i utylizacji w celu trwałego składowania odnosi się jedynie do emisji CO₂ ponieważ inne gazy cieplarniane, takie jak CH₄ czy N₂O, nie wymagają trwałego składowania, aby ograniczyć ich emisję. Ponieważ reakcje chemiczne w procesie utylizacji mogą prowadzić do przemiany chemicznej cząsteczki CO₂, należy również uwzględnić atomy węgla, które stały się chemicznie związane.
- (4) Należy zapewnić, aby trwale chemicznie związane w produkcie emisji CO₂ przynosiło podobne korzyści dla klimatu jak składowanie geologiczne, przy jednoczesnym uwzględnieniu różnego charakteru tych odmiennych podejść. W związku z tym CO₂ powinien pozostać trwale chemicznie związany w produkcie przez co najmniej kilka stuleci lub dłużej, w oparciu o rodzaj wiązania chemicznego

-

³ Dyrektywa 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych w Unii oraz zmieniająca dyrektywę Rady 96/61/WE (Dz.U. L 275 z 25.10.2003, s. 32.).

⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/959 z dnia 10 maja 2023 r. zmieniająca dyrektywę 2003/87/WE ustanawiającą system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych w Unii oraz decyzję (UE) 2015/1814 w sprawie ustanowienia i funkcjonowania rezerwy stabilności rynkowej dla unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (Dz.U. L 130 z 16.5.2023, s. 134).

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 („Europejskie prawo o klimacie”) (Dz.U. L 243 z 9.7.2021, s. 1)

oraz normalne użytkowanie i prawdopodobne przetwarzanie produktu po końcu jego przydatności do użycia.

- (5) Różne ścieżki normalnego użytkowania i przetwarzania po końcu przydatności do użycia produktów wytworzonych z wychwyconego CO₂ spowodują różne prawdopodobieństwo uwolnienia składowanego dwutlenku węgla związanego w produkcie. Uwalnianie może nastąpić w wyniku spalania jako integralnej części wykorzystania produktu, jak ma to miejsce w przypadku paliw syntetycznych, albo w wyniku unieszkodliwienia, np. poprzez spalanie odpadów. W celu zapewnienia, aby węgiel składowany w produkcie pozostał trwale chemicznie związany i nie przedostał się do atmosfery przez okres co najmniej kilku stuleci, CO₂ powinien być związany w produktach o długim cyklu życia przy normalnym użytkowaniu, które, w ramach normalnych czynności po końcu przydatności produktu do użycia, są usuwane w sposób inny niż spalanie, co powodowałoby uwolnienie składowanego dwutlenku węgla do atmosfery.
- (6) Właściwości chemiczne węglanów mineralnych, takich jak węglan wapnia lub węglan magnezu, zapewniają silne wiązania chemiczne, które – o ile nie są narażone na podwyższone temperatury lub silne kwasy – umożliwiają uznanie węgla za trwale chemicznie związany. W związku z tym karbonatyzacja doprowadzałaby do zatrzymywania przez wyjątkowo długi czas w skałach węglanowych węgla, który nie byłby uwalniany do atmosfery w normalnych warunkach⁶.
- (7) Warunki panujące w spalarniach odpadów są wystarczające do rozpoczęcia procesu dekarbonizacji. W związku z tym dwutlenku węgla wychwytywanego i wykorzystywanego w produktach, które po wycofaniu z eksploatacji mają znaczny udział w przetwarzaniu poprzez spalanie, nie należy uznawać za trwale chemicznie związane.
- (8) Produkty oparte na węglanach mineralnych i stosowane w produktach budowlanych, takich jak kruszywo, cement, beton, cegły lub płytki, są długotrwałe i mogą pozostać w użyciu przez dziesięciolecia, a nawet stulecia. Po końcu przydatności do użycia takie produkty należą do kategorii odpadów z budowy i rozbiórki, zgodnie z europejskim wykazem odpadów⁷. Zgodnie z najnowszą oceną Wspólnego Centrum Badawczego Komisji Europejskiej⁸ przeciętny unijny proces przetwarzania frakcji mineralnej odpadów budowlanych i rozbiórkowych po końcu przydatności do użycia obejmuje recykling (79 %), wypełnianie wyrobisk (10 %) i składowanie (11 %). W związku z tym wychwycony CO₂, który jest wykorzystywany do produkcji węglanów mineralnych i stosowany w produktach budowlanych, należy uznać za trwale chemicznie związany w produkcie.

-

⁶ IPCC 2005. Special Report on Carbon Dioxide Capture and Storage [Sprawozdanie specjalne na temat wychwytywania i składowania dwutlenku węgla] [Metz, B., Davidson, O., de Coninck, H. C., Loos, M., and Meyer, L. A. (red.)]. Przygotowane przez grupę roboczą III Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu, Cambridge i Nowy Jork: Cambridge University Press.

⁷ DECYZJA KOMISJI 2014/955/UE z dnia 18 grudnia 2014 r. zmieniająca decyzję 2000/532/WE w sprawie wykazu odpadów zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE (Dz.U. L 370 z 30.12.2014, s. 44).

⁸ Cristobal Garcia, J., Caro, D., Foster, G., Pristera, G., Gallo, F. i Tonini, D., Techno-economic and environmental assessment of construction and demolition waste management in the European Union [Ocena techniczno-ekonomiczna i środowiskowa gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki w Unii Europejskiej], Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg, 2024, doi:10.2760/721895, JRC135470

- (9) Wykaz produktów uznanych za spełniające kryteria określone w art. 12 ust. 3b dyrektywy 2003/87/WE powinien zostać poddany przeglądowi i, w razie potrzeby, zaktualizowany w oparciu o wszelkie istotne osiągnięcia technologiczne i innowacje w dziedzinie trwałego składowania dwutlenku węgla w produktach, usprawnienia praktyk monitorowania, sprawozdawczości i weryfikacji, które mogą poświadczać trwałość składowania, a także doświadczenie we wdrażaniu niniejszego rozporządzenia,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Przedmiot

W niniejszym rozporządzeniu ustanawia się wymogi dotyczące uznania, że CO₂ stał się trwale chemicznie związany w produkcji.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) „wychwytywanie” oznacza każdy proces technologiczny lub procedurę wymagane do wychwytywania CO₂ wynikającego z działań objętych zakresem dyrektywy 2003/87/WE i, w razie potrzeby, jego przetwarzania lub oczyszczania przed utylizacją;
- 2) „utylizacja” oznacza każdy proces lub praktykę technologiczną, w których wykorzystuje się wychwycony CO₂ jako surowiec do wytwarzania produktów;
- 3) „chemicznie związany” oznacza, że CO₂ jest przekształcany chemicznie tak, aby atom węgla został chemicznie związany silnymi wiązaniami w sposób zapobiegający wystąpieniu jego wpływu na globalne ocieplenie;
- 4) „produkt” oznacza towary lub materiały, w tym produkty pośrednie i pochodne, w których za pośrednictwem wiązania chemicznego zostają wykorzystane CO₂ lub atomy węgla pochodzące z CO₂;
- 5) „produkt budowlany” oznacza każdy uformowany lub bezkształtny element fizyczny wprowadzony do obrotu w celu trwałego wbudowania w obiekty budowlane lub ich części;
- 6) „normalne użytkowanie” oznacza każdy sposób, w jaki produkt ma być zwykle stosowany przez użytkownika końcowego w oparciu o właściwości produktu;
- 7) „normalne czynności mające miejsce po końcu przydatności produktu do użycia” oznacza najczęściej stosowany sposób przetwarzania produktu po jego wyrzuceniu przez użytkownika końcowego w oparciu o odpowiednie praktyki gospodarowania odpadami i obowiązujące przepisy.

Artykuł 3

Wymogi dotyczące trwałego wychwytywania i utylizacji w produktach

1. CO₂ uznaje się za trwale chemicznie związany w produkcji, jeśli spełnione są wszystkie poniższe kryteria:
 - a) został on chemicznie związany w produkcji poprzez aktywny i kontrolowany proces utylizacji, który umożliwia pomiar i określenie ilości ekwiwalentu CO₂ związanego w produkcie podczas tego procesu, z wyłączeniem węgla obecnego w materiale przed procesem utylizacji lub naturalnie wchłoniętego z atmosfery lub innych źródeł po procesie utylizacji; oraz
 - b) pozostaje on trwale chemicznie związany w produkcie, tak aby nie mógł przedostać się do atmosfery przy normalnym użytkowaniu produktu, włączając w to wszelkie normalne czynności mające miejsce po końcu

przydatności produktu do użycia, przez okres co najmniej kilku stuleci. W przypadku produktów o wielu ścieżkach normalnego użytkowania i przetwarzania po końcu przydatności do użycia do celów niniejszego ustępu należy uwzględnić wszystkie takie ścieżki. Produktów, które podczas normalnego użytkowania, z uwzględnieniem wszelkich normalnych czynności mających miejsce po końcu przydatności produktu do użycia, mogą być narażone na spalanie w wysokiej temperaturze, na przykład podczas spalania odpadów, nie uznaje się za trwale wiążące chemicznie CO₂.

2. Produkty uznane za spełniające wymogi ust. 1 są wymienione w załączniku.

Artykuł 4

Proces przeglądu

1. Komisja dokonuje przeglądu produktów wymienionych w załączniku na podstawie odpowiednich osiągnięć technologicznych i innowacji w dziedzinie trwałego składowania dwutlenku węgla w produktach, usprawnienia praktyk monitorowania, sprawozdawczości i weryfikacji, a także doświadczeń z wdrażania niniejszego rozporządzenia i w razie potrzeby aktualizuje załącznik.
2. Do celów ust. 1 Komisja uwzględnia złożone przez właściwe organy wnioski o aktualizację wykazu produktów w załączniku, jeżeli są należycie poparte dowodami zgodności z wymogami określonymi w art. 3 ust. 1.
3. Wyniki i odpowiednia dokumentacja każdego przeglądu produktów wymienionych w załączniku są podawane do wiadomości publicznej.

Artykuł 5

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 30.7.2024 r.

*W imieniu Komisji
Przewodnicząca
Ursula VON DER LEYEN*